

Kristiina Kauppila

Taloushallinnon raportointimalli pk-yrityksille

Kristiina Kauppila

Taloushallinnon raportointimalli pk-yrityksille

Kristiina Kauppila
Opinnäytetyö
Syksy 2017
Liiketalous
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Liiketalous, Taloushallinto

Tekijä: Kristiina Kauppila

Opinnäytetyön nimi: Taloushallinnon raportointimalli pk-yrityksille

Työn ohjaaja: Erkki Raudaskoski

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Syksy 2017

Sivumäärä: 34+ 12

Työn tarkoituksena oli tehdä kirjanpidon raportointimalli pk-yrityksille. Malli selittäisi yrittäjille tulos- ja taselaskelman muodostumisen ja auttaisi yrityksen tilan ja toiminnan suunnan tulkinnassa. Työn tavoitteena oli toimiva raportointimalli, joka herättelisi yrittäjiä miettimään yrityksensä taloudellista tilaa ja miten he voisivat omalla toiminnallaan vaikuttaa yrityksen suunnan muutokseen. Toimeksiantajana oli tamperelainen tilitoimisto, jolla on asiakkaita monelta eri toimialalta.

Työssä toteutettiin kysely tilitoimiston asiakasyrittäjille. Kyselyllä kartoitettiin, muun muassa minkä verran yrittäjät tällä hetkellä seuraavat tulos- ja taselaskelmia ja mitkä asiat niissä kiinnostavat. Raportointimalli toteutettiin Microsoft Excel-ohjelmalla. Kirjanpitäjä syöttää lähtötietoihin virallisen tulos- ja taselaskelman, joista muodostuvat lukujen muutosta kuvaavat kaaviot. Malliin on valittu yksi tunnusluku kuvaamaan kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta. Lisäksi jokaista tunnusluku selittämään on valittu kaaviot, joissa on tunnuslukuun vaikuttavia tekijöitä.

Raportointimalli on käytössä kehittyvä työkalu. Se hioutuu lopulliseen muotoonsa vasta käyttäjien palautteiden sekä käyttäjäkokemusten perusteella. Haittapuolena voi olla, että käytöstä luovutaan, koska ajankäytön resursseja halutaan kohdentaa muualle. Jatkotutkimuksena voisi selvittää, miten raportointityökalua käytetään ja miten hyödylliseksi yrittäjät sen antaman tiedon kokevat.

Raportointi, taselaskelma, tuloslaskelma, kassavirta, kannattavuus, maksuvalmius, vakavaraisuus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration

Author: Kristiina Kauppila

Title of thesis: Reporting model for small and medium-sized companies

Supervisor: Erkki Raudaskoski

Term and year when the thesis was submitted: autumn 2017 Number of pages: 34+ 12

This thesis was commissioned by an accounting firm located in Tampere. The aim is to make a reporting model for small and medium-sized enterprises, that would explain the income statement and balance sheet formation. The model would help entrepreneurs in the interpretation of the status and to define the actions needed to improve the company's performance. The aim of the report is a good model that would encourage the entrepreneurs to think about the company's financial condition and how their own actions affect and change the performance of the company. The accounting firm that commissioned the report has customers in many different industries.

The thesis conducted a survey for entrepreneurs to map out how closely entrepreneurs currently follow their companies' income statements and balance sheets and which components they find important. The reporting Model was implemented in Microsoft Excel software. An accountant will input the information from the income statement and the balance sheet statement which will be then visualized as diagrams to describe the change in the figures. The model has the pre-selected indicators of profitability, liquidity and solvency.

Reporting Model will certainly develop when it is introduced, the introduction can appear problems or new ideas can be generated. It may also be that it is currently filling takes too much time accountant. Actual reporting model helps entrepreneurs to perceive the status and direction of the company.

Reportage, income statement, balance sheet

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TULOSLASKELMA.....	8
	2.1 Tuloslaskelman muodostuminen	8
	2.2 Tuloslaskelman tulkitseminen.....	9
	2.3 Tuloslaskelmasta laskettavat tunnusluvut	10
3	TASELASKELMA	11
	3.1 Taseen muodostuminen	11
	3.2 Taseen tulkitseminen	12
	3.3 Taseesta laskettavat tunnusluvut	13
4	RAHOITUSLASKELMA/ KASSAVIRTA.....	15
	4.1 Tuloslaskelman, taseen ja kassavirran välinen yhteys	16
	4.2 Kassavirran vaikutusmahdollisuudet	17
5	OSINKOJEN JA PALKAN VEROTUS	18
6	RAPORTOINTI	19
	6.1 Hyvä raportti.....	19
	6.2 Raportoinnin keskeisimmät haasteet ja ongelmat	20
7	PROSESSIN ETENEMINEN	21
	7.1 Yhteistyökumppanin esittely ja tilanne ennen kehittämistehtävää	21
	7.2 Työn suunnittelu ja aloitusvaihe	21
	7.3 Työn toteutus.....	25
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	28
9	POHDINTAA.....	29
	9.1 Työssä kohdatut haasteet	29
	9.2 Lopputuloksen arviointi.....	31
	9.3 Lähteiden arviointi	32
	LÄHTEET.....	33
	LIITTEET	35

1 JOHDANTO

Suomessa kirjanpitovelvollisuuden määrittää laki. Kaikki liiketoimintaa tai ammattitoimintaa harjoittavat ovat lain mukaan velvollisia pitämään kirjaa yrityksen tuloista ja menoista. Suurissa yrityksissä kirjanpito ja siitä tehtävät analyysit ovat hyvin ammattimaisesti tehtyjä. Pienemmissä yrityksissä taas etenkin tilinpäätöksen analyysit ja vaikutus toimintaan voivat jäädä pienemmälle huomiolle. Kirjanpito voidaan jopa kokea vain pakollisena lisätyönä, eikä siitä oteta sitä hyötyä, jota hyvä kirjanpito ja yksinkertainen ja selkeä raportointi voisi yrittäjälle antaa.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena olikin rakentaa työkalu - raportointimalli - toiminnan ja erityisesti kannattavuuden seurannan avuksi pienille ja keskisuurille yrityksille. Pienet ja keskisuuret yritykset (PK-yritykset) määritellään yrityksiksi, joiden palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja joiden vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa ja jotka täyttävät perusteen riippumattomuudesta. (Tilastokeskus, PK-yritys, viitattu 30.8.2017). Suomessa oli vuonna 2015 yhteensä 283 805 pk-yritystä (Tilastokeskus, Yritysrekisteri 2015, viitattu 30.8.2017) pois lukien maa-, metsä- ja kalatalous.

Työkalun avulla yrittäjä voi seurata toiminnan kannattavuutta ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Kuukausikirjanpidon yhteydessä yrityksille lähetetään kuukauden tulos- ja tase-laskelma, mutta usein niitä ei tarkastella kunnolla. Yrittäjiä kyllä kiinnostaa miltä liikevoitto näyttää, mutta harvemmin pohditaan yrityksen todellista tilaa. Raportointityökalu voisi herätellä yrittäjiä pohtimaan, mihin suuntaan yrityksen toiminta on menossa ja miten suuntaan voitaisiin vaikuttaa omilla toiminnoilla.

Opinnäytetyön toimeksiantajana on tamperelainen tilitoimisto, jossa on noin kymmenen työntekijää. Tilitoimistolla on erikokoisia yrityksiä asiakkaina useilta eri toimialoilta. Toimeksiantajalla on noin parisataa asiakasta.

Raportointimallissa keskityttiin keskeisiin suhdelukuihin, jotta työkalu olisi mahdollisimman selkeä, havainnollistava ja kiteytetty. Lukuja mallissa ei saanut olla liikaa. Työhön valittiin keskeisimmät ja yrittäjiä kiinnostavat suhdeluvut sekä myös sellaisia lukuja, joita yrittäjät itse eivät huomaa seurata. Toimivan raportointimallin avulla voitaisiin yrittäjät saada kiinnostumaan enemmän yrityksensä tulos- ja taselaskelmasta ja yleisesti oman yrityksen todellisesta tilanteesta. Itse raportointimalli toteutettiin Microsoft Excelillä. Yrittäjien kiinnostusta seurata yrityksensä tilaa kartoitettiin yrittäjille suunnatulla ennakkokyselyllä. Kysely toteutettiin Google Formsilla.

Kehittämistyön aluksi keskityttiin kartoittamaan seuraavia seikkoja: millainen on hyvä raportointimalli ja kuinka tulos- ja taselaskelman luvut saadaan kätevimmin raportoitiin? Lukujen kirjaus taulukkoon tulisi olla helppoa ja se ei saisi viedä liikaa aikaa.

Teoriaosuudessa keskitytään tulos- ja taselaskelmaan, koska niihin tämän opinnäytetyön raportointimalli perustuu. Teoriaosuus koostuu useiden teosten, artikkeleiden, nettilähteiden sekä myös oppikirjojen annista. Tulos- ja taselaskelmien analysoimisessa on myös auttanut käytännön kokemus harjoittelusta ja työelämästä. Teoriaosuus käsittelee myös kassavirtalaskelmaa, raportointia ja tunnuslukujen analysointia.

Tämä on toiminnallinen opinnäytetyö, kehittämistyö, jossa haetaan ratkaisua käytännössä havaittuun työelämän ongelmaan. Toiminnallisessa opinnäytetyössä yhdistyvät käytännön toteutus ja sen raportointi tutkimusviestinnän keinoin (Vilkka, H, Airaksinen, T, 2003, 9). Työssä on tarkoitus luoda uudenlainen tuote taloudellisen ja palveluhyödyn aikaansaamiseksi. Työssä ei riitä idea, vaan idea pitäisi saada ihan kaupalliseksi tuotteeksi. Kehittämismenetelmänä ovat laadulliset menetelmät. Työssä tutkija on lähellä, osallistuu, havainnoi ja hänellä on hiljaista tietoa.

2 TULOSLASKELMA

2.1 Tuloslaskelman muodostuminen

Tuloslaskelma perustuu suoritusperusteisiin kirjauksiin. Tällöin tulo kirjataan silloin, kun myynti tapahtuu ja menot silloin kun kulutus tapahtuu. Tuloslaskelma ei kuvaa rahavirtoja, koska liikevaihto sisältää myyntiä, joista raha saadaan myöhemmin ja kulu syntyy vasta kun raaka-aine on otettu käyttöön tuotetta varten. Pitkävaikutteiset hankinnat kuten koneet ja kalusto kirjataan tilikauden kuluksi jaksottamisen avulla. Esimerkiksi koneet ja kalusto jaksotetaan poistojen avulla. Jaksottaminen ja suoriteperusteisuus ovat todella tärkeitä asioita, jotta kannattavuutta voitaisiin seurata totuudenmukaisesti. (Mäenpää 2015, 22.)

Tuloslaskelman rakenne noudattaa yleistä kaavaa. Ensin esitetään liikevaihto eli myynti ilman arvonlisäveroja. Liikevaihdosta vähennetään materiaalit ja palvelut, jotka kohdistuvat suoraan myytäviin tuotteisiin ja palveluihin. Tämän jälkeen on henkilöstökulut, poistot ja arvonalentumiset sekä liiketoiminnan muut kulut. Kun liikevaihdosta on vähennetty edellä mainitut erät, saadaan liikevoitto. Siitä vähennetään vielä rahoitustuotot ja -kulut jolloin saadaan voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja. Kun siitä otetaan pois vielä tilinpäätössiirrot ja tuloverot, nähdään lopullinen tilikauden voitto.

2.2 Tuloslaskelman tulkitseminen

Tuloslaskelmalla seurataan yrityksen taloudellista tulosta. Se kuvastaa siis yritystoiminnan kannattavuutta. Usein yrittäjä katsoo tuloslaskelman viimeisen rivin, joka näyttää tilikauden voiton tai mahdollisen tappion. Tuloslaskelmasta voidaan kuitenkin helposti laskea esimerkiksi henkilöstökulujen osuus kokonaiskustannuksista tai kuinka paljon myynnistä saadaan katetta toiminnan pyörittämiseen

Tuloslaskelmassa kannattaa erotella muuttuvat ja kiinteät kustannukset vaikka nykyinen kirjanpitoasetus ei edellytäkään sitä. Erottelu helpottaa kustannusrakenteen analysointia. Kulujen jakaminen muuttuviin ja kiinteisiin ei silti aina ole selkeää. Varsinkin tuotannon palkkojen jako voi olla haastavaa. Palkat eivät yleensä kulje täysin käsi kädessä tuotanto- ja myyntimäärän mukana vaikka ovatkin luonteeltaan suoraan niihin kohdistuvia kustannuksia.

Muuttuvat kulut ovat kuluja, jotka aiheutuvat yrityksen myymistä tuotteista ja palveluista ja ovat siten suorassa suhteessa tuotannon ja myynnin määrään. Kun liikevaihdosta vähennetään muuttuvat kulut saadaan myyntikate. Nimensä mukaisesti se kertoo kuinka paljon myynnistä jää katetta toiminnan pyörittämiseen ja sillä katetaan liiketoiminnan kiinteät kulut. (Niskavaara 2010, 48-49)

Kiinteisiin kuluihin kuuluvat ne kustannukset, jotka eivät ole riippuvaisia tuotannosta ja siksi ne pysyvät aikalailla vakiosuuruisina. Ne ovat luonteeltaan liiketoiminnan ylläpitoon liittyviä kustannuksia, kuten vuokrat ja toimitilakulut. Käyttökate saadaan kun myyntikatteesta vähennetään kiinteät kulut. Käyttökate kertoo paljonko liiketoiminta tuottaa katetta pääomakulujen kattamiseen. Se on toimiva tunnusluku yrityksen oman toiminnan tehokkuuden ja sen kehityksen seurantaan. Käyttökate ei ole täysin vertailukelpoinen yritysten välillä. sillä on merkitystä, onko yrityksellä omat koneet ja laitteet sekä toimitilat vai onko ne vuokrattu. Vuokrat vähennetään kiinteissä kuluissa ja ovat mukana käyttökateen laskennassa. Omien investointien poistot eli kulut vähennetään vasta käyttökateen jälkeen eli ne eivät sisälly käyttökatteeseen. (Mäenpää 2015, 72.)

2.3 Tuloslaskelmasta laskettavat tunnusluvut

Tuloslaskelmasta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kannattavuutta eri tavoin. Liiketoiminnan on oltava kannattavaa, jotta yritys selviää velvoitteistaan ja kykenee kehittämään toimintaansa vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin. Mäenpää (2015,81) muistuttaa, että kannattavuutta on seurattava jatkuvasti, koska ilman aktiivista seurantaa ja kehittämistä kannattavuus heikkenee. Yritystoiminnan kannattavuutta voidaan parantaa lisäämällä tuottoja tai pienentämällä kustannuksia. Tuottojen lisääminen on haastavaa samoilla resursseilla ja lisäämättä kiinteitä kuluja. Siksi kulu- jen karsiminen voi olla helpoin tapa parantaa kannattavuutta.

Liiketulos on virallisen tuloslaskelman ensimmäinen välitulos. Se kertoo tuloksen ennen rahoituseriä ja veroja. Liiketulosprosentti saadaan kun liiketulos jaetaan liikevaihdolla. Sen avulla voidaan vertailla kannattavuutta samalla toimialalla toimiviin yrityksiin. Koska liiketuloksessa ei ole mukana rahoituskuluja, velallinen ja velaton yritys ovat vielä samalla viivalla.

Nettotulos on tärkeä tunnusluku ja sitä pidetään yleisesti yrityksen varsinaisen toiminnan tulokse- na. Kyseisen tunnusluku valittiin työhön, koska se toimii usein voitonjakopäätösten pohjana, sillä se kertoo yrityksen omistajille jäävän osuuden tilikauden tuloksesta. Luku saadaan kun liiketulok- seen lisätään rahoitustuotot ja vähennetään rahoituskulut ja verot. Nettotulosprosentissa nettotu- losta verrataan liiketoiminnan tuottoihin. Positiivinen luku on kannattavan liiketoiminnan edellytys ja se vahvistaa pääomarakennetta.

Myynnin kriittinen piste eli KRP auttaa hahmottamaan paljonko myynnin tulee vähintään olla, jotta tehdään voittoa. Kriittinen piste kertoo myynnin määrän, jolla saadaan katetuksi kaikki kustannuk- set, mutta voittoa ei synny. Se lasketaan siten, että kiinteät kustannukset kerrotaan sadalla ja se jaetaan katetuottoprosentilla (Niskavaara 2010, 110.)

3 TASELASKELMA

3.1 Taseen muodostuminen

Taseen nimi tulee siitä, että sen vastaavat eli varallisuus ja vastattavat eli velat ja oma pääoma, menevät kirjanpidossa sarakkeina tasan. Taselaskelma näyttää yrityksen varallisuuden, velat ja oman pääoman tilikauden viimeisenä päivänä tai muuna valittuna päivänä. Usein tase jää yrittäjiltä vähälle huomiolle vaikka se kertoo enemmän yrityksen tilasta kuin tuloslaskelma. Tilikauden tulos voi olla hyvä, mutta yritys voi olla pahasti veloissa. Yrityksen varat ja velat muuttuvat koko ajan, sillä hyödykkeitä ostetaan ja myydään päivittäin. Taseessa liike on kuitenkin pysäytetty tiettyyn yksittäiseen päivään. Yrityksen taloudesta vastaavan kannattaisi käyttää aikaa taseen lukemisen opetteluun vaikka se vilisee outoja ilmauksia, kuten pysyvät vastaavat ja vaihtuvat vastaavat (Suomen Talousverkko Oy 2014, viitattu 3.10.2016.)

Taseen vastaava puoli listaa yrityksen varallisuuden, kuten koneet ja kaluston sekä rahat ja myyntisaamiset. Varallisuus on esitetty niin, että ylimpänä ovat vaikeimmin rahaksi muutettavat erät kuten aineeton omaisuus, joka saattaa olla vain arvioitua vaikutusta tulevaisuuden liiketoiminnan voittoihin. (Tomperi, 2011, 113.) Suurien aineettoman pääoman erien kirjaamista kannattaa harkita tarkkaan, sillä ne eivät ole varmoja tulonlähteitä. Alimpana on helpoiten rahaksi muutettavat erät kuten kassa ja pankkitalletukset.

Taseen vastattava puoli listaa sen millä varallisuus on rahoitettu. Yritys voi rahoittaa varallisuutta joko omalla rahoituksellaan eli omalla pääomallaan tai luotolla eli vieraalla pääomalla. Oma pääoma ja vieras pääoma ovat vastattavan-puolen tärkeimmät erät. Oma pääoma muodostuu yrittäjien ja omistajien sijoituksista yritykseen sekä yrityksen kerryttämästä voitosta. Oma pääoma on periaatteessa varojen ja velkojen erotus. Osakeyhtiössä se jakautuu sidottuun omaan pääomaan ja vapaaseen omaan pääomaan. Omistajien nostamat voittovarot pienentävät omaa pääomaa. Omistajat voivat yritysmuodosta riippuen nostaa osinkoina, velkana, palkkana tai yksityisottoina voittovaroja. Kaikki yrittäjät eivät kuitenkaan tiedosta, että heidän nostonsa pienentävät yrityksen omaa pääomaa. Myös yrityksen tekemät tappiolliset tilikaudet pienentävät sitä.

Vierasta pääomaa ovat yrityksen ulkopuolelta saatu varallisuus, kuten pankkilaina, ostovelat, verovelka ja muut velat. Se jaetaan pitkäaikaiseen ja lyhytaikaiseen velkaan. Vastattavalla puolella voi olla myös tilinpäätössiirtojen kertymiä ja pakollisia varauksia, jotka ovat velankaltaisia eriä. Ne syntyvät tietyistä tilinpäätösjärjestelyistä ja ovat pienimmillä yrityksillä harvinaisia.

3.2 Taseen tulkitseminen

Taseesta on tärkeää seurata omaa pääomaa, koska vaikeina aikoina vahva oma pääoma auttaa selviytymään taloudellisista haasteista. Tilikauden tuloslaskelma voi näyttää suurta voittoa, mutta aikaisempina vuosina on kertyneiden tappioiden tai ylisuuren voitonjaon seurauksena oma pääoma huonolla tasolla. Sen olisi hyvä olla aina puolet osakepääomasta, koska osakeyhtiölain lähtökohtana on, että yritystoiminnan tulee olla kannattavaa. Jos yrityksen velat ovat suuremmat kuin varat on oma pääoma tällöin miinusmerkkinen. Silloin katsotaan, että osakepääoma on menetetty. Tällöin on viipymättä tehtävä rekisteri-ilmoitus. Rekisterimerkintä voidaan poistaa jos yhtiön omapääoma on ilmoitukseen liitetystä taseesta ja muusta selvityksestä ilmenevällä tavalla yli puolet osakepääomasta. (Osakeyhtiölaki 28.12.2017/1415 luku 23§.)

Taseesta voidaan tulkita yrityksen maksuvalmiutta. Yrityksen maksuvalmius on kunnossa jos yrityksen lyhytaikaiset velat voidaan kattaa lyhytaikaisella rahoitusomaisuudella. Riittävällä maksunhoitokyvyllä taataan myös mahdolliset osinkojen jaot. Lyhytaikaista rahoitusomaisuutta on muun muassa rahat ja pankkisaamiset, lyhytaikaiset myyntisaatavat sekä -siirtosaamiset. (Tilinpäätöksen tulkinta- mitä luvut kertovat yrittäjälle? 2016, viitattu 3.10.2016) Monella yrittäjällä on tosin harhaluulo, että ainoastaan rahat ja pankkisaatavat kertovat yrityksen maksuvalmiuden.

Taseen avulla voidaan myös arvioida yrityksen vakavaraisuutta, joka kertoo yrityksen mahdollisuuksista selviytyä taloudellisista velvoitteista pitkällä aikavälillä. Yrityksen on hyvä varmistaa, että yrityksen varallisuus riittää joka tilanteessa velkojen poismaksuun. Jos yrittäjä on taannut yrityksen velkoja, hänen henkilökohtainen riskinsä pienenee jos vaikeasti rahaksi muutettava omaisuus on rahoitettu omalla pääomalla. Yritys on sitä vakavaraisempi, mitä enemmän sillä on omaa pääomaa suhteessa lainattuun.

Siippola sanoo artikkelissaan, ettei kiireisen yrittäjän ole välttämättä mielekästä opiskella taseen kaikkia hienouksia. Vaikka kirjanpitäjän tehtävä on kiinnittää yrittäjän huomio yrityksen talouden tärkeisiin asioihin, on yrittäjän kuitenkin hyvä ymmärtää taseesta jotain. Muuten tietoisuus yrityksen taloustilanteesta olisi ainoastaan kirjanpitäjän varassa. (Suomen Talousverkko Oy 2014, viitattu 3.10.2016.)

3.3 Taseesta laskettavat tunnusluvut

Velkaantumisastetta ja omavaraisuusastetta ilmaisevilla suhdeluvuilla voidaan mitata yrityksen vakavaraisuutta. Kyseiset suhdeluvut kertovat maksuvalmiuden pitkällä aikavälillä ja kuvaavat rahoituksen rakennetta. Omavaraisuusaste on yksi vakavaraisuuden tunnusluvuista ja se kuvaa oman pääoman osuutta koko pääomasta. Tunnusluku valittiin tähän työhön, koska taseen omat varat muodostavat puskurin yritykselle mahdollisia tappioita vastaan ja omavaraisuusaste kuvaa näiden puskurien tasoa. Jos omavaraisuusaste on hyvä, yksi huono tilikausi ei vaaranna yrityksen toimintaa. Matala omavaraisuusaste sisältää suuren riskin, mikäli kannattavuus jostain syystä heikkenee. Tunnusluku on kuitenkin riippuvainen yrityksen iästä, sillä nuori yritys on usein velkaantuneempi kuin vanhemmat yritykset. Kuvassa 1 on esitetty omavaraisuusasteen viitteelliset ohjearvot. Vakavaraisuutta voidaan parantaa hidastamalla ylimääräistä kasvua ja lisäämällä omaa pääomaa. Voitollisella tilikaudella voidaan kasvattaa omaa pääomaa ja sitä kautta vakavaraisuutta. (Auria Yrityslaskenta 2012, viitattu 6.11.2016.)

Erinomainen	Yli 50%
Hyvä	35-50%
Tyydyttävä	25-35%
Välttävä	15-25%
Heikko	Alle 15%

KUVA 1 Omavaraisuusasteen viitteelliset ohjearvot

Yrityksen tulee selviytyä liiketoimintansa juoksevien kulujen maksuista, vaikka kannattavuus ja vakavaraisuus olisivat kunnossa. Tästä syystä yrityksen maksuvalmiutta on myös tärkeää mitata. Jos palkkoja tai tavaraostoja ei kyetä maksamaan, yritys voi joutua maksukyvyttömäksi ja sitä kautta konkurssiin. Maksuvalmiutta voidaan mitata staattisilla taseesta lasketuilla luvuilla ja dynaamisilla rahavirtoihin perustuvilla luvuilla. Current ration on yksi staattisesti taseesta laskettu maksuvalmiuden tunnusluku ja se vertaa nopeasti rahaksi muutettavien erien suhdetta lyhytaikaisiin velkoihin. Tunnuksluvun tulkinnassa on tärkeää tarkastella luvun kehitystä. Current rationin muutoksiin voidaan etsiä selitystä ostovelkojen ja myyntisaamisten kiertonopeudesta. Tunnuksluvun viitteellisenä ohjearvona pidetään, että sen olisi hyvä olla yli kaksi. Maksuvalmiutta voidaan parantaa esimerkiksi tehostamalla myyntisaamisten perintää. (Balance Consulting 2016, viitattu 6.11.2016)

Myyntisaamisten kiertonopeus kertoo, kuinka monta päivää liikevaihto on keskimäärin saamisina. Luku mittaa perinnän tehokkuutta ja asiakkaille annettuja maksuaikoja. Mitä kauemmin myyntisaamisten saamisessa kestää, sitä enemmän pääomia sitoutuu yrityksen prosesseihin. Tunnuksluku saadaan kun myyntisaamiset kerrotaan 365 päivällä ja jaetaan liikevaihdolla. Yritys voi parantaa likviditeettiään tehostamalla myyntisaamisten kiertonopeutta. Huono kannattavuus yhdistettynä pitkään myyntisaamisten kiertoaikaan voi kertoa epäkuranteista eristä myyntisaamisissa. Ostovelkojen kiertoaika kertoo, kuinka monessa päivässä yrityksen ostot keskimäärin maksetaan. Se saadaan kun ostovelat kerrotaan 365 päivällä ja suhteutetaan aine- ja tarvikeostoihin. Kiertoajan pidentyminen on usein merkki heikentyneestä maksuvalmiudesta ja saattaa viitata pahimassa tapauksessa maksuvaikeuksiin. Tämä voi tulla yritykselle sekä rahalla, että maineella mitattuna kalliiksi. Ostovelkojen maksuajan olisi hyvä ylittää hieman myyntisaamisten maksuaika, sillä tavarantoimittajilta saadulla luotolla voidaan rahoittaa osa juoksevista menoista. (Balance Consulting 2016, viitattu 6.11.2016.)

4 RAHOITUSLASKELMA/ KASSAVIRTA

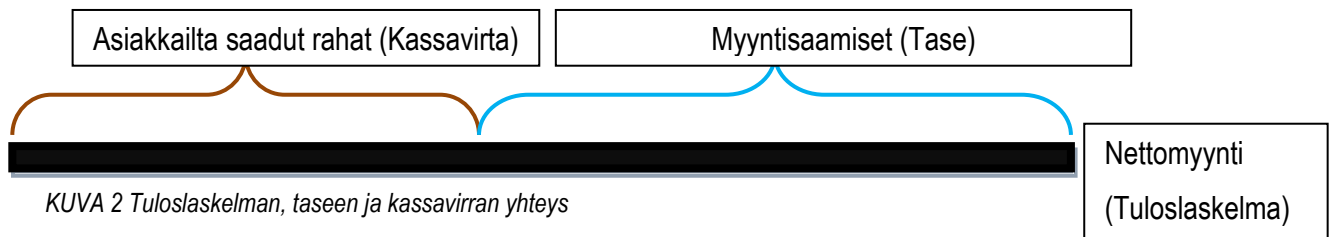
Rahoituslaskelman laatimiseen ovat veloitettuja merkittävät yhteisöt ja suuryritykset (Kirjanpitolaki 30.12.2015/1620 10§). Myös pienempien yritysten olisi hyvä laatia se, koska laskelma kertoo varojen hankinnasta ja niiden käytöstä eli siis rahavirroista. Kirjanpitoasetuksessa todetaan, että rahoituslaskelmasta on käytävä ilmi liiketoiminnan rahavirta, investointien rahavirta sekä rahoituksen rahavirta. Liiketoiminnan rahavirta kuvaa liiketoiminnan harjoittamisen tuottamia tulo- ja menorahavirtoja. Investointien rahavirta kuvaa pysyviin vastaaviin sitoutuneita ja niistä vapautuvia rahavirtoja Oman ja vieraan pääoman muutoksia kuvaa rahoituksen rahavirta. (Rekola-Nieminen 2016, 78.)

Kirjanpitolautakunnan yleisohjeessa annetaan kaksi vaihtoehtoa rahavirtalaskelman laatimiseen. Toinen näistä malleista on suora malli, joka vaatii virallista tilinpäätöstä laajempia erittelytietoja. Toinen malleista on epäsuora malli, joka toteutetaan virallisen tilinpäätöksen tietojen perusteella. Suurta eroa mallien välillä ei ole ja kummallakin tavalla kolmen rahavirran lopputulos on sama. Ainoastaan liiketoiminnan rahavirran esittämistavassa on eroavaisuutta. Pienille ja keskisuurille yrityksille epäsuora rahoituslaskelma on informatiivisempi analysoimaan yrityksen omaa tilaa. (Rekola-Nieminen 2016,78-79)

Kassavirtalaskelma on yksi taloudenpidon peruslaskelma tulos- ja tase-laskelman lisäksi, mutta sen tulkinta voi olla yrittäjälle helpompaa, koska kyse on yksinkertaisesti rahan liikkeistä. Sen avulla selvitetään yrityksen todellinen maksuvalmius ennakkoon. Kassavirtalaskelman avulla voidaan varautua mahdollisiin rahoitusvajeisiin. Tästä on paljon hyötyä varsinkin yrityksen alkuvaiheessa kun tulee paljon kustannuksia ennen tuottoja. Rahaa on tullut liiketoiminnasta enemmän kuin sitä on mennyt jos nettorahavirta on positiivinen. Tällöin voitto on kotiutettu kassaan ja tulosta voidaan pitää laadukkaana. Jos kassavirta on pienempi kuin voitto, on tutkittava, miksei osaa tuloksesta ole saatu rahana. (Taloussanomien 2004, viitattu 13.10.2016.)

4.1 Tuloslaskelman, taseen ja kassavirran välinen yhteys

Vaikka tuloslaskelmaa, tasetta ja kassavirtaa tarkastellaan usein erillisinä raporteina, olisi hyvä tarkastella näitä kolmea raporttia myös yhtenä kokonaisuutena. Yrityksen todellista tilaa on helppompaa arvioida kun hahmotetaan tuloslaskelman, taseen ja kassavirran keskinäinen yhteys. Tuloslaskelma osoittaa yrityksen potentiaalisen kassavirran kun taas kassavirtalaskelma osoittaa yrityksen todellisen kassavirran. Tuloslaskelman voitto kertoo kirjanpidollisen voiton, mutta samaa rahamäärää ei ole yleensä saatu yrityksen kassaan. Tämä johtuu siitä, että osa tuotoista on maksettu heti ja osa asiakkaista on yritykselle velkaa. Kaikkia ostoja ei ole välttämättä maksettu heti pois, joten vaikka ne näkyvät tuloslaskelmassa kuluina, ei niiden hankinta näy vielä rahavaroissa. Tase kertoo rahamäärän, joka ollaan saamassa tai ollaan velkaa. Karkeasti voidaan sanoa, että kassavirtalaskelma yhdistää tulos- ja taseen (Kuva 2), Jos esimerkiksi tuloslaskelma osoittaa 100 000€ nettomyyntiä ja kassavirta osoittaa, että asiakkailta on saatu rahaa 25 000€, näkyy taseen varoissa näiden erotus myyntisaamisissa 75 000€. (Yritys-Suomi 2016, viitattu 6.11.2016.)



KUVA 2 Tuloslaskelman, taseen ja kassavirran yhteys

4.2 Kassavirran vaikutusmahdollisuudet

Yritys voi rahoittaa toimintaansa kolmella eri rahoituslähteellä. Yksi tällainen lähde on tulorahoitus eli asiakkailta tuotteiden myynnistä saatu raha. Tähän rahoitukseen voidaan vaikuttaa kahdella eri tavalla. Yksi näistä tavoista on lisätä toiminnan kannattavuutta, jolloin syntyy enemmän suori-teperusteista tulorahoitusta. Toinen tapa on vähentää nettokäyttöpääomaan sitoutunutta rahaa, jolloin sitä on enemmän käytettävissä likvideinä kassavirtoina. Juurikin nettokäyttöpääoman muu-toksilla voidaan hyvin vaikuttaa kassaperusteiseen tulorahoitukseen. Yrittäjä voi esimerkiksi yrit-tää tehostaa myyntisaamisten kiertonopeutta, lyhentämällä asiakkaiden maksuaikaa ja tehosta-malla eräänntyneiden saamisten perintää. Neuvottelemalla toimittajien kanssa lisää maksuaikaa ostoveloille, voidaan vaikuttaa myös nettokäyttöpääomaan sitoutuvaa rahan määrää. (Niskavaara 2010, 136-137.)

Toinen yrityksen toiminnan rahoituksen lähde on oma pääoma eli omistajien sijoitukset esimer-kiksi osakeantien kautta. Tämä vaihtoehto ei välttämättä ole todennäköisin tapa saada lisärahoi-tusta, koska omistaja on voinut jo aiemmin sijoittaa kaikki likvidit varansa yritykseen tai ei halua ottaa lisää riskiä jatkoinvestoinnilla. Osakeyhtiössä saatetaan järjestää osakeanti rahoittamaan yhtiön investointeja tai laajennusta, mutta yleensä sitä ei käytetä ratkaisemaan kassavirtaongel-maa. (Yritys-suomi 2017, viitattu 24.6.2017.)

Kolmas lähde yrityksen toiminnan rahoittamiseen on vieras pääoma eli ulkopuolisten rahoittajien sijoittama raha (Niskavaara 2010, 136). Lainan antaja on yleensä pankki tai muu rahoituslaitos, mutta yhtä hyvin se voi olla myös toinen yritys. Vieraalla pääomalla rahoittaminen voi tuntua yrit-täjältä helpoimmalta vaihtoehdolta, mutta siihen liittyy omat riskinsä. Pankki vaatii usein lainalle vakuuden, joka voidaan menettää jos lainaa ei pystytä maksamaan takaisin. Lisäksi laina lisää kuluja, koska siitä joudutaan maksamaan korot.

5 OSINKOJEN JA PALKAN VEROTUS

Verotuksessa jokaisen tulot jaetaan ansiotuloihin ja pääomatuloihin. Pääomatulot ovat tulot, joita saadaan jostain mitä omistetaan, kuten esimerkiksi vuokratulot. Pääomatuloista lasketaan verot kiinteällä veroprosentilla, mutta viime vuosina siihen on kuitenkin sovellettu rajoitettua progressiota. Ansiotuloja ovat tulot, joita saadaan muun muassa tehdystä työstä. Ansiotulojen verotus on täysin progressiivinen eli suurituloisen maksaa enemmän veroja lisäsatasesta kuin pienituloisen. (Taloussuomi 2015, viitattu 29.8.2017.)

Osakeyhtiössä osakkeenomistajalla on mahdollisuus nostaa palkkaa ja oikeus nostaa osinkoa, jos yrityksessä on jakokelpoisia voittovaroja. Osinkoa ei kuitenkaan voi jakaa, jos se vaarantaa yhtiön maksukyvyyn (OYL 13 luku 2§). Osingon verotukseen vaikuttaa se, mistä yhtiöstä osinko saadaan. Pörssiyhtiöstä saatu osinko on osittain verovapaata ja osittain verotettavaa pääomatuloa. Yksityishenkilöllä veronalaista pääomatuloa on 85 prosenttia osingosta. Jos osinko on muusta kuin pörssiyhtiöstä, saadun osingon verokohtelu määräytyy yhtiön osakkeille lasketun matemaattisen arvon perusteella. Osingosta 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa, siitä osasta, joka vastaa enintään 8 prosenttia osakkeiden matemaattisesta arvosta. Osingosta on 75 prosenttia ansiotuloa siitä osasta joka ylittää kahdeksan prosenttia osakkeen matemaattisesta arvosta (Veronmaksajat 2016, viitattu 29.8.2017.)

6 RAPORTOINTI

Raportteja voidaan tehdä lähes mistä tahansa aiheesta. Raportit vaihtelevat pituuden, muodon ja sisällön mukaan riippuen kohderyhmästä. Talousjohtaja haluaa esimerkiksi tietää eri tunnusluvut kuin markkinointijohtaja. Raportointia tehdään kuitenkin molempia varten. Taloushallinnon raportointi on tärkeä osa talousohjausta, koska taloustavoitteet asetetaan sen perusteella. Raportoinnin tarkoituksena on antaa yrityksen omistajille ja johdolle jatkuvaa ja tavoitteeseen ohjaamisen kannalta tarkoituksenmukaista palautetta. Raportissa toteutunutta tulosta verrataan edellisiin kuukausiin, koska se kertoo tulostekijöiden kehityksen suunnasta eli trendeistä. Esimerkiksi jos yrityksen kannattavuus heikkenee jatkuvasti, on jossain vaiheessa todettava, ettei kyse ole lyhytaikaisesta poikkeamasta. Tällöin kyseessä on trendimäinen kehitys, jonka taustalta on löydettävissä jokin systemaattinen selitys. Raportointi kokonaisuus käsittää säännöllisin väliajoin samalla tavalla raportoitavat tunnusluvut ja niiden vertailut. (Järvenpää, Länsiluoto, Partanen, Pellinen 2013, 303,306-307)

6.1 Hyvän raportin tunnuspiirteet

Hyvä raportti on tarvelähtöisesti rakennettu, dynaaminen ja reaaliaikainen kokonaisuus. Raporttia voidaan muokata helposti ja siinä olevat kuvat ja taulukot päivittyvät automaattisesti, kun tietoja lisätään tai näkökulmaa vaihdetaan. Hyvän raportin tuottama tieto on luotettavaa ja ajantasaista, jolloin sen perusteella tehdyt päätökset perustuvat faktoihin. Raportin tulisi olla yksinkertainen ja helposti ymmärrettävä. Sen avulla tarkastelija voi vertailla ja ennustaa tietoa. Lukujen tarkastelu visuaalisessa muodossa helpottaa lukujen tarjoaman tiedon ymmärtämistä sekä helpottaa kriittisten poikkeamien löytämistä. (Opas kohti parempaa ja helpompaa raportointia, 6,11.)

6.2 Raportoinnin keskeisimmät haasteet ja ongelmat

Raportoinnin haasteena on virhealttius, jäykkyys ja ennustettavuuden puute. Työn manuaalisuudesta johtuen virheiden riski on suuri. Raportit ovat usein vain staattisia katsauksia, joita on haastavaa muokata eikä yksityiskohtiin pääse porautumaan. Usein raportit eivät esitä esimerkiksi trendejä vaan ne tuotetaan nykyhetken tarpeeseen kiireen keskellä. Myös raportointiin käytettävä teknologia asettaa rajoituksia raportoinnin tekoon ja siihen, mitä tietoja siitä saadaan irti. Raportoinnissa tulisi ottaa huomioon loppukäyttäjien tarpeet. Raporttien tulisi olla niin selkeitä, että niiden tulkintaan ei vaadittaisi erityistä osaamista tai koulutusta. Haastavin ongelma raportoinnissa on tietotulva. Tietoa ja haluttuja tunnuslukuja on niin paljon, että on vaikea saada loppukäyttäjälle tärkeistä asioista yksinkertaistettu kokonaiskuva näkyviin. Helposti käy niin, että raporteista ei usein erotu oleellinen ja tärkeä tieto.

7 PROSESSIN ETENEMINEN

7.1 Yhteistyökumppanin esittely ja tilanne ennen kehittämistehtävää

Opinnäytetyön toimeksiantajana on kymmenen vuotta toiminut tamperelainen tilitoimisto, jossa on yli kymmenen työntekijää. Tilitoimistolla on erikokoisia yrityksiä asiakkaina useilta eri toimialoilta. Yritysmuotona on osakeyhtiö ja asiakkaita on reilu parisataa.

Kehittämistehtävän alussa tilitoimistossa asiakkaalle lähetetään ainoastaan tulos- ja taselaskelma sekä alv-tilisiirtolomake. Samassa asiakkaalle kerrotaan, tuleeko maksettavaa vai palautettavaa arvonlisäveroa. Lisäksi asiakkaalta kysytään epäselvät tapahtumat tai kerrotaan, jos jotain kuittia tai laskua ei voitu laittaa yrityksen kuluksi. Osalle yrittäjistä on laitettu ostovelosta sekä myyntisaamisista lista, jos heillä ei ole esimerkiksi reskontraa käytössä.

7.2 Työn suunnittelu ja aloitusvaihe

Työn alkuvaiheessa laadittiin kysely asiakasyrittäjille. Kyselyllä kartoitettiin yrittäjien kiinnostusta seurata yrityksensä tilaa ja tarvetta raportointityökalulle. Kysely toteutettiin Google Forms -kyselylomakkeen avulla. Yrittäjät vastasivat anonyymisti. Ohjelma laskee automaattisesti vastausprosentin sekä muodostaa vastauksista kaaviot. Näin ollen kysely voitiin toteuttaa ja tulkita helposti ja nopeasti.

Kyselylomake muodostui kolmesta osiosta. Jokaisessa osiossa oli muutama monivalintakysymys sekä yksi avoin kysymys, johon vastaajat pystyivät vastaamaan vapaammin. Kysely lähetettiin toimeksiantajan asiakkaille MailChimp-ohjelman avulla. Kysely lähetettiin noin kahdelle sadalle yrittäjälle ja vastauksia tuli seitsemänkymmentä. Vastausprosentti oli 35% ja suurin osa vastaajista (44%) oli toiminut yrittäjänä yli viisi vuotta. Kyselyllä saatiin varmistus, että työlle olisi tarvetta.

Kyselyn ensimmäisessä osiossa kartoitettiin vastaajien kiinnostusta ja ymmärrystä tuloslaskelmasta. Kysymyksiä oli tässä osiossa yhteensä viisi joista neljä oli monivalintakysymystä. Kysymykset olivat; 1. "Tutkin kuukausittain yritykseni tuloslaskelmaa", 2. "Osaan mielestäni tulkita tuloslaskelmaa", 3. "Haluaisin tietää enemmän tuloslaskelmasta ja mitä se kertoo sekä 4."tuloslaskelmassa minua kiinnostaa". Vastausvaihtoehtoja oli kysymyksissä 1 ja 2 kolme: en ollenkaan/vähän/paljon sekä kysymyksessä 3 "en/ehkä/kyllä". Kysymykseen nro 4. "Tuloslaskelmassa minua kiinnostaa" annettiin valmiit vaihtoehdot, joista vastaaja pystyi valitsemaan haluamansa, myös useamman vaihtoehdon. Vaihtoehdot olivat: liikevaihto, ostot, henkilöstökulut, muut hallintokulut, rahoitustuotot ja kulut, tulos, tutkin tiettyjen kulujen suhdetta kokonaiskuluihin, vertailen lukuja koko vuoteen ja/tai edellisvuoteen. Osion 1 lopussa oli vielä avoin kysymys, johon vastaaja pystyi kirjoittamaan vapaammin, mitä haluaisi tuloslaskelmasta tietää.

Osaan mielestäni tulkita tuloslaskelmaa



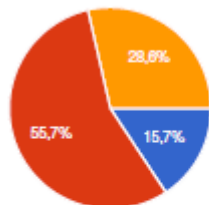
KUVA3. Yrittäjien mielipide tuloslaskelman tulkinnan osaamisesta. (N=70)

Vastaajista 17 % ei tutkinut ollenkaan kuukausittain yrityksensä tuloslaskelmaa, vähän sitä tutki 64 % ja paljon 19 %. Kuten kuvasta kolme näkee, kyselyn vastaajista puolet (50 %) osasi mielestään tulkita tuloslaskelmaa vain vähän, 7 % vastasi, ettei osaa ollenkaan ja 43 % vastasi, että osaa tulkita hyvin tuloslaskelmaa. Yli puolet vastaajista (55 %) haluaisi tietää enemmän tuloslaskelmasta ja siitä mitä se kertoo. Vastaavasti taas 13 % vastaajista ei halunnut tietää enempää. Suurinta osaa vastaajista kiinnosti tuloslaskelmasta tulos (81 %) ja liikevaihto (69 %). Yllättävän moni (69 %) myös vertaili tuloslaskelman lukuja edellisiin kausiin. Vähiten (13 %) tuloslaskelmassa kiinnosti rahoitustuotot ja kulut. Avoimissa vastauksissa kysymykseen "Mitä haluaisit tietää tuloslaskelmasta?" toivottiin, että tuloslaskelmassa nostettaisiin esille parannettavat asiat ja mihiin pitäisi kiinnittää huomioita, sekä jos jotain hälyttävää on havaittavissa. Tuloslaskelman toivottiin olevan mahdollisimman yksinkertainen ja kompakti.

Kyselyn toisessa osiossa kartoitettiin yrittäjien kiinnostusta ja ymmärrystä taseelaskelmasta. Kysymyksiä tässä osiossa oli 5, joista monivalintakysymyksiä oli neljä. Kysymykset olivat: 1. ”Tutkin yrityksen tasetta kuukausittain” 2. ”Osaan mielestäni tulkita tasetta” 3. ”Haluaisin tietää enemmän taseesta ja mitä se kertoo yritykseni tilasta”. Vastausvaihtoehtoja oli kysymyksissä 1 ja 2 kolme: en ollenkaan/vähän/paljon sekä kysymyksessä 3 ”en/ehkä/kyllä”. Kysymykseen nro 4. ”Taseesta katson yleensä” annettiin valmiit vaihtoehdot, joista vastaaja pystyi valitsemaan haluamansa, myös useamman vaihtoehdon. Vaihtoehdot olivat: koneiden ja kaluston arvon, oman pääoman, myyntisaamiset, muut saamiset, lainat, ostovelat, muut velat, mahdollisen selvittelytilin, rahavarat (pankki, kassa), taseen loppusumma, vertaan tasetta koko vuoteen ja/tai edellisvuoteen. Toisen osion lopussa oli vielä avoin kysymys, jossa vastaaja pystyi kirjoittamaan vapaasti, mitä haluaisi taseesta tietää.

Kyselystä ilmeni, että vastaajista 66 % tutkii taseelaskelmaa vain vähän, peräti 24 % ei tutki ollenkaan ja paljon tutki 10 %. Vastaajista suurempi osa ei tutki tasetta ollenkaan (24 %), kun verrattiin tuloslaskelman tutkimatta jättämiseen (17 %). Tasetta osasi vastaajista tulkita hyvin 28 %, 56 % osasi tulkita vähän ja ei ollenkaan 16 %. Vastaajista suurempi osa ei osannut tulkita taseelaskelmaa (16 %) verrattuna niihin, jotka osasivat tulkita tuloslaskelmaa (7 %). Taseesta eniten yrittäjiä kiinnosti myyntisaamiset (50 %), oma pääoma (50 %), rahavarat (50 %) sekä taseen loppusumma (63 %). Vähiten vastaajia kiinnosti koneiden ja kaluston arvo (15 %). Avoimeen kysymykseen ”Mitä haluaisit tietää taseesta?” vastaajat kirjoittivat, että eivät ymmärrä koko tasetta, siihen ei ole perehdytty ja mitä se ylipäätään tarkoittaa. Vastauksista nousi selkeästi esille yrittäjien halu ymmärtää taseelaskelmaa. Yksi vastaajista myös kirjoitti, että ”Tunnuslukuja olisi mukava nähdä suoraan vaikka erillisraportista”.

Osaan mielestäni tulkita tasetta



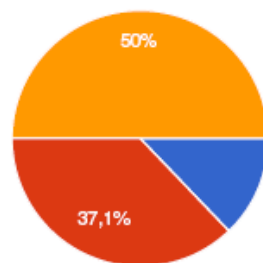
En ollenkaan	11	15.7 %
Vähän	39	55.7 %
Paljon	20	28.6 %

KUVA 4. Minkä verran yrittäjät osaavat omasta mielestään tulkita tasetta. (N=70)

Kyselyn kolmannessa osiossa keskityttiin selvittämään, minkä verran vastaajat hahmottavat oman yrityksensä tilaa. Tätä kartoittamaan vastaajat vastasivat neljään monivalintakysymykseen 1. ”Minulla on selkeä käsitys yritykseni tilasta”, 2. ”Tiedän, mihin suuntaan toiminta on menossa” ja 3. ”Olen tietoinen siitä, että pystyn omalla toiminnallani vaikuttamaan yritykseni tilaan. Kysymykseen nro 4 ”Mielestäni menestyvän yrityksen tärkein mittari on” annettiin valmiit vaihtoehdot, joista vastaaja pystyi valitsemaan yhden. Vaihtoehdot olivat liikevaihto, pankkitilin saldo, omavaraisuus, oma pääoma, tulos ja joku muu. Kolmannessa osiossa kartoitettiin myös yrittäjien asennoitumista tilitoimiston tarjoamaan raportointimalliin, sekä mitä tilitoimistolta/kirjanpitäjältä toivottaisiin.

Peräti 64 % vastaajista oli hyvin selkeä käsitys yrityksensä tilasta, 33 %:lla oli jonkinlainen käsitys ja 3 %:lla ei ollut selkeää käsitystä. Myös 64 % vastaajista tiesi hyvin, mihin suuntaan yritys on menossa, 4 % ei tiennyt yrityksensä toiminnan suuntaa. Erittäin suuri osa (89 %) yrittäjistä tiesi, että pystyy omalla toiminnallaan vaikuttamaan yrityksen tilaan. 10 % yrittäjistä arveli, että ehkä pystyy, mutta ei tiedä, miten. Yrittäjien mielestä menestyvän yrityksen tärkein mittari oli tulos (43 %). Vähiten arvostettiin mittarina liikevaihtoa (7 %). Peräti puolet vastaajista haluaisi, että tilitoimistolla olisi tarjota raportointimalli, joka kuvaisi yrityksen tilaa kuukausittain (Kuva 5). ”Ehkä” vastasi 37 % vastaajista, 13 % ei kaivannut raportointimallia. Yrittäjien toivomuksista tilitoimiston toimintaa kohtaan nousi esille useissa vastauksissa mm. tarve veroneuvontaan, tiedonsaantiin, yleisesti neuvontaa ja apua yrittäjille. Yksi vastaajista kirjoitti lisäksi, että ajantasaiset laskelmat ovat tärkeitä, jotta näkee mihin suuntaan toiminta on menossa.

Haluaisin, että tilitoimistolla olisi tarjota raportointimalli, joka kuvaisi/selittäisi yritykseni tilaa kuukausittain



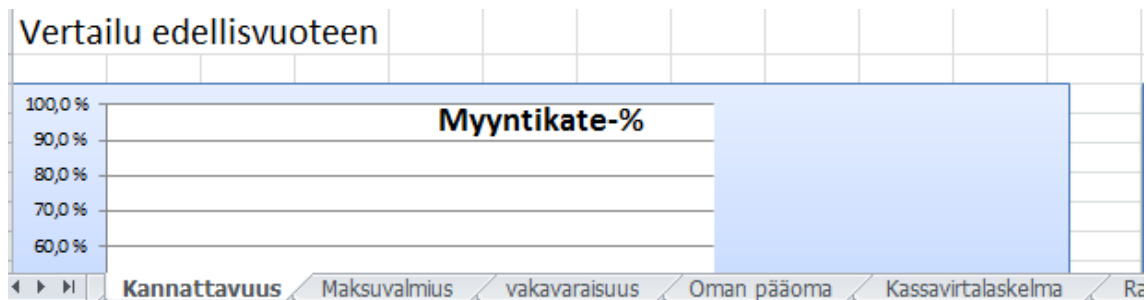
En	9	12.9 %
Ehkä	26	37.1 %
Kyllä	35	50 %

KUVA 5. Yrittäjien mielipide raportointimallin mahdollisuudesta (N=70)

7.3 Työn toteutus

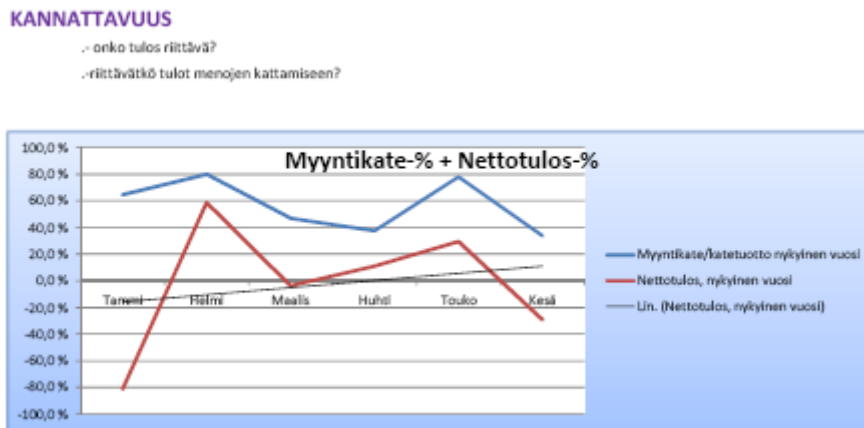
Työn toteutus aloitettiin suunnittelemalla, miten lähtötiedot saataisiin parhaiten syötettyä Excel-ohjelmaan, jolla varsinainen raportointimalli toteutettiin. Lopulta päädyttiin ratkaisuun, että kirjanpitäjä syöttää lyhyeen tulos- ja taselaskelmaan tiedot, josta kuitenkin erotellaan myyntisaamiset ja ostovelat muista saamisista ja veloista. Myyntisaamiset ja ostovelat eroteltiin siksi, että niitä tarvitaan tunnuslukujen laskennassa. Lähtötietosivuja ei lähetetä asiakkaalle, joten ne ovat ainoastaan kaavioita ja tunnuslukuja varten. Siksi niiden ulkoasuun ei ole panostettu.

Seuraavaksi piti toteuttaa sivut, jotka kuuluvat asiakkaalle lähetettävään kokonaisuuteen. Tuo kokonaisuus koostuu useasta välilehdestä (Kuva 6) , josta kirjanpitäjä voi valita omalle asiakkaalle lähetettävät. Kirjanpitäjä tuntee parhaiten oman asiakkaansa, joten hän voi muovata raportista asiakkaan näköisen. Hän voi helposti poistaa raportointimallista ne kaaviot, joita asiakasyrittäjä ei välttämättä osaa hyödyntää tai ei ole kiinnostusta tietää. Ratkaisu todettiin toimivaksi, koska on paljon helpompi ja nopeampi karsia ylimääräiset tiedot kuin tuottaa niitä lisää.



KUVA 6. Esimerkki, toteutuneen työn välilehdistä.

Yrityksen tilaa arvioitaessa on otettava huomioon kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus. Raporttiin valittiin näistä kolmesta vähintään yksi mittari/tunnusluku. Kyseisen tunnusluvun rinnalle otettiin siihen vaikuttavat asiat. Esimerkiksi kannattavuuteen valittiin nettotulosprosentti jonka rinnalle otettiin materiaali- ja palveluhankintojen sekä liikevaihdon kehitys. Tunnuslukua on helpompi tulkita, kun rinnalla näkyvistä luvuista voidaan etsiä selitystä suunnan kehitykselle. Kuva 7 on kuvakaappaus asiakkaalle lähetettävän raportin kaaviosta. Se kuvaa yhden osion tunnusluvun kehitystä.



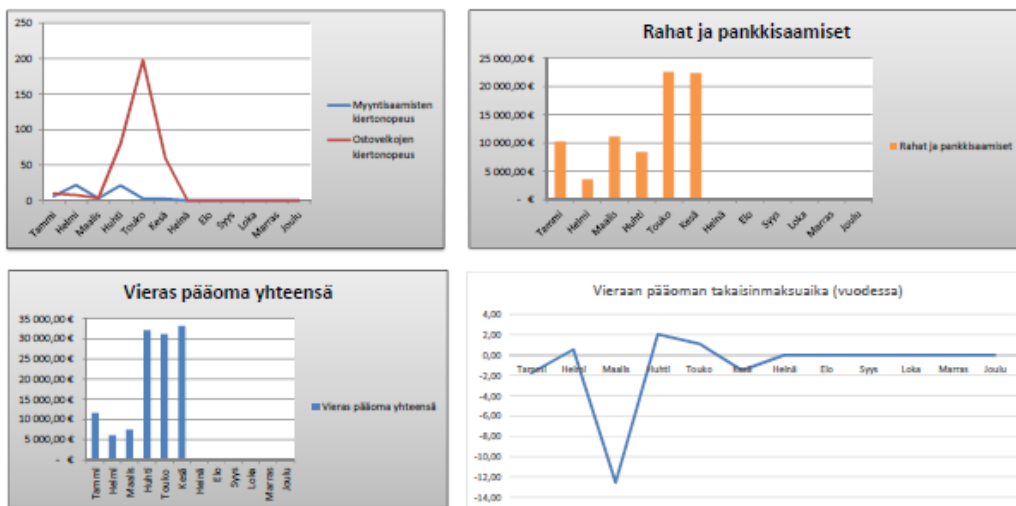
KUVA 7

Esimerkki asiakkaalle lähetettävästä raportista

Kannattavuuden tunnusluvuiksi valittiin myyntikateprosentti ja nettotulosprosentti, koska kyseiset tunnusluvut kuvaavat parhaiten yrityksen kannattavuuden kehitystä. Esittämällä kyseiset tunnusluvut samassa kaaviossa, yrittäjä voi nähdä nouseeko vai laskeeko nettotulos samassa suhteessa myyntikatteen kanssa. Jos esimerkiksi myyntikate on noussut, mutta nettotulos pysyy paikallaan, voi syy löytyä kiinteiden kulujen kasvusta. Yrittäjä voi silloin parantaa kannattavuuttaan pienentämällä kiinteitä kuluja. Kyseisiä tunnuslukuja selittämään otettiin kaaviot, jotka kuvaavat eri kustannuserien kehitystä.

Maksuvalmiuden tunnusluvuksi valittiin Current Ration, koska siinä tarkasteluperspektiivi on hie-
man pidempi kuin Quick rationissa. Selittäviksi luvuiksi valittiin ostovelkojen ja myyntisaamisten
kiertonopeudet, rahavarat ja vieraan pääoman. Vakavaraisuuden tunnusluvuksi valittiin omava-
raisuusasteprosentti, koska se voi olla yrittäjille helpoin ymmärtää. Sen laskeminen on yksinker-
taista, sillä omaa pääomaa verrataan yrityksen koko pääomaan. Selittäviksi luvuiksi otettiin vieras
ja oma pääoma ja ne yhdistettiin samaan kaavioon. Niiden kehityssuunta on näin hyvä hahmottaa.
Tunnusluvun suuntaa selittämään valittiin lisäksi yrittäjän omat nostot samaan kaavioon tilikauden
voiton kanssa. Jos yrittäjä nostaa enemmän kuin kauden voitto on, niin oma pääoma on kyseisel-
tä kaudelta negatiivinen ja siten heikentää vakavaraisuutta.

Mahdolliset selittävät tekijät



KUVA8. Current Rationin mahdolliset selittävät tekijät toteutuneessa työssä.

Työn teossa ongelmia aiheutti Excel-ohjelman käyttö. Kaaviot oli helppo tehdä, mutta ongelmaksi muodostui tyhjen raportointikuukausien näkyminen. Ensimmäisessä versiossa kaavioiden päivittämisen jälkeen piti valita uudestaan kaavioiden otsikot ja sarjat. Tämän takia raportoinnissa kesti liian kauan ja siksi malli ei ollut toimiva. Ongelma saatiin kuitenkin ratkaistua lähtötietovälilehtien tyhjen kuukausien sarakkeiden piilottamisella.

Työhön lisättiin verolaskelma osakeyhtiölle sekä osio, jolla voidaan laskea verotuksellisesti edullisin tapa nostaa voittovaroja. Yrittäjille suunnatun kyselyn vastauksista heräsi idea, että verojen riittävyyden seuranta olisi hyvä lisä raportointiin. Myös työkalu, jolla voi vertailla voittovarojen nostotapojen vaikutuksia niistä maksettavien verojen määrään, koettiin hyväksi lisäksi raporttiin.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä raportointimalli tamperelaiselle tilitoimistolle, joka auttaisi asiakasyrittäjiä hahmottamaan tuloksen ja taseen muodostumisen ja kuvaisi yrityksen tilaa kuukausittain. Tilitoimistossa on haastavaa toteuttaa laadukas raportointi asiakasyrittäjille, mutta hyvän raportointimallin avulla se olisi mahdollista.

Työssä toteutettiin yrittäjille suunnattu kysely Google Formsin avulla. Kyselyyn vastanneista noin puolet haluaisivat, että tilitoimistolla olisi tarjota raportointimalli. Noin 65 prosenttia kyselyyn vastanneista yrittäjistä tutkii vähän tulos- ja taselaskelmaa. Tämä voi selittyä, sillä, että yli puolet vastanneista kokee, ettei osaa tulkita kyseisiä laskelmia. Suurin osa oli sitä mieltä, että menestyvän yrityksen tärkein mittari on tulos.

Lopputuloksena syntyi raportointimalli, joka on toteutettu Microsoft Excel-ohjelmalla. Raportointimalliin on valittu yksi tunnusluku kuvaamaan kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta. Näihin tunnuslukuihin on valittu apulukuja, jotka auttavat hahmottamaan tunnusluvun muodostumisen. Kirjanpitäjä voi raportoidessa valita ne kaaviot, jotka kokevat tarpeelliseksi omalle asiakasyrittäjälle. Raportointimallin näytettäviä kausia voi muokata piilottamalla turhat sarakkeet. Raportointimalliin lisättiin verolaskelma, vaikka sitä ei suunnitelmassa ollut. Yrittäjille suunnatun kyselyn vastauksista heräsi idea, että verojen riittävyyden seuranta olisi hyvä lisä raportointiin.

Työn tavoitteena oli saada yrittäjät kiinnostumaan tulos- ja taselaskelmasta ja yrityksensä tilasta. Tavoitteen täyttymistä on haastava mitata, mutta valmistunut raportointimalli todennäköisesti auttaa yrittäjiä. Mallissa on poimittu yrittäjiä kiinnostavia lukuja ja kaaviot auttavat hahmottamaan luvun kehityssuunnan. Työssä löydettiin vastaus tutkimusongelmaan, millainen on hyvä raportti? Kassavirtalaskelmaan on myös kirjanpitäjän syötettävä tiedot käsin, joten se vie aikaa ja näppäilyvirheitä voi tulla. Tämä syö vähän raportointimallin luotettavuutta.

9 POHDINTAA

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä raportointimalli, joka kuvaisi yrittäjille heidän yrityksensä taloudellista tilaa. Työssä toteutettu kysely vahvisti sen, että raportointimallille olisi käyttöä, sillä yrittäjät tutkivat tällä hetkellä vähän tulos- ja tase-laskelmaa. Tämä voi osaksi selittyä sillä, että alle puolet vastaajista osasivat omasta mielestään tulkita kyseisiä laskelmia. Tilitoimistoympäristössä on kuitenkin haasteellista toteuttaa laadukas raportointi asiakkaalle. Kirjanpitäjällä on useita kymmeniä asiakkaita, joten on lähes mahdotonta muodostaa tarkka käsitys jokaisesta yrityksestä ja sen tilasta. Asiakasmäärän lisäksi haastetta tuo aika. Varsinkin kausiveroilmoituksen eräpäivän ja tilinpäätösten aikoihin tilitoimistossa on kova kiire ja ylimääräistä aikaa ei kirjanpitoihin ole. Siksi kirjanpitäjän on haasteellista raportoida asiakasta siitä, mihin suuntaan toiminta on menossa ja mitkä asiat siihen vaikuttavat. Hyvällä raportointimallilla tämä voisi kuitenkin olla mahdollista. Työssä toteutettuun kyselyyn olisi ollut hyvä lisätä kysymys jolla oltaisiin saatu vastaus siihen, kuinka moni asiakas olisi valmis maksamaan hyvästä raportoinnista

9.1 Työssä kohdatut haasteet

Työtä suunnitellessa ja aloittaessa huomattiin, kuinka haastavaa toimivan, kuitenkin riittävän helppokäyttöisen ja useille yrityksille sopivan raportointimallin teko on. Kohdeasiakkaina on monen alan yrittäjiä ja jokainen heistä on oma yksilönsä. Jokaisella yrittäjällä on oma näkemyksensä siitä, mikä on menestyvän yrityksen tärkein mittari. Jos siihen olisi vain yksi oikea vastaus, olisi raportointimallin tekemistä ollut paljon helpompi lähestyä.

Raportointimallia suunnitellessani tuli myös ottaa huomioon yrittäjien osaamiserot tulos- ja tase-laskelmien tulkinnassa. Osalle yrittäjistä ne ovat täysin vieraita, mutta osalla on jo jonkinlainen käsitys niiden tulkinnasta. Aluksi ajateltiin, että tehtäisiin kaksi mallia. Toinen olisi todella yksinkertainen ja toisessa mentäisiin vähän syvemmälle. Opinnäytetyössä päädyttiin kuitenkin tekemään yksi raportointimallin, joka olisi kattavampi.

Teknisesti työn aloittamisessa haastavinta oli miettiä, kuinka saataisiin parhaiten lähtötiedot raportointimalliin. Työssä päädyttiin ratkaisuun, jossa malliin syötetään luvut lyhyestä eli virallisesta tulos- ja taselaskelmasta. Pitkästä tulos- ja taselaskelmasta olisi voinut saada enemmän irti, mutta kirjanpitäjältä olisi kulunut liikaa aikaa niiden syöttämiseen. Paras ratkaisu olisi ollut, jos lähtötiedot olisi saatu suoraan kirjanpito-ohjelmasta. Tässä työssä ei kuitenkaan keksitty, miten se olisi voitu toteuttaa. Ongelmaksi muodostui se, että yrityksillä on erimittaiset tulos- ja taselaskelmat ja näin ollen excel- ohjelmassa olisi ollut vaikea tehdä soluviittauksia ja siksi virheiden riski kaavioiden muodostuksessa olisi ollut turhan suuri. Totta kai, käsin syötettäessä on myös omat riskinsä. Kirjanpitäjältä voi tulla näppäilyvirheitä tai muita huolimattomuusvirheitä.

Raportointimallin teossa suurimpana haasteena oli se, että useampi yrittäjille hyödyllinen tunnusluku vaatii kirjanpitäjältä paljon sisäistä tietoa, jota ei aina ole saatavilla. Aluksi raportointimallissa oli mukana muun muassa myynnin kriittinen piste. Valitettavasti siitä piti kuitenkin luopua, koska kyseisessä tunnusluvussa on suuri merkitys kiinteiden ja muuttuvien kulujen jaottelussa. Työtä tehdessä huomattiin, että jaottelu on tehtävä yrityskohtaisesti. Varsinkin henkilöstökuluissa on ulkopuolisen vaikea tietää, ovatko kaikki palkat riippumattomia tuotannosta tai mikä osa palkoista kuuluu tuotantoon. Kriittisen pisteen laskeminen on ehkä hyödyllisempi budjetoinnissa kuin raportoinnissa, koska raportointi keskittyy enemmän menneisiin tapahtumiin ja toiminnan suunnan arviointiin.

Rahoituslaskelma oli haastavaa toteuttaa niin, että se täytyisi soluviittausten avulla suoraan kassavirtataulukon virallinen tulos- ja taselaskelma ei ole tarpeeksi kattava ja virheiden riski laskelmassa on suuri, jos täyttäjällä ei ole aikaa paneutua siihen. Kassavirtaosio raportointimallissa ei ole paras mahdollinen. Sen täyttämässä voi mennä kirjanpitäjällä turhan paljon aikaa ja voi olla, että tästä syystä moni jättää sen täyttämättä. Kirjanpitäjä voi tapauskohtaisesti miettiä, hyödyntääkö laskelmaa raportoinnissaan. Toivottavaa kuitenkin olisi, että sen täyttöön löytyisi aikaa ja motivaatiota, koska kyselyssä tuli ilmi, että osa asiakkaista kaipaisi tietoja rahavirroista. Kassavirtalaskelma auttaisi yrittäjiä ymmärtämään yrityksen rahojen liikettä.

9.2 Lopputuloksen arviointi

Tuloslaskelman tulokinnassa olisi ollut hyötyä, että lähtötiedoissa olisi ollut pitkä tulos- ja tase-laskelma, koska nyt kulujen jako on karkea. Liiketoiminnan muut kulut ovat nyt yhtenä luku-na eikä eriteltynä. Raportointimallissa onnistuttiin kaavioiden avulla hahmottamaan tunnus-lukuja. Malli on myös kiteytetty, sillä siinä on jokaisesta osa-alueesta valittu vain yksi tunnus-luku. Toteutunut työ ei kuitenkaan täytä täysin hyvän raportin kriteerejä. Raportointimallin heikkous on lähdetietojen syöttämisen hitaus ja virhealttius. Työ varmasti kehittyy vielä, kun se otetaan käyttöön, koska yrittäjiltä saadaan palautetta ja kirjanpitäjillä voi herätä uusia ide-oita. Mallin käytössä voi ilmetä myös mahdollisia ongelmia, esimerkiksi soluviittauksissa, ja silloin mallia on pakko muokata. Nähtäväksi jää, otetaanko raportointimalli osaksi asiakasyri-tysten raportointia. Seuraava vaihe työssä olisikin ottaa malli käyttöön ja tutkia sen toimi-vuutta ja asiakaspalautetta.

Työtä tehdessä tuli selväksi, että markkinoilla on jo nyt tarjolla hyviä raportointiohjelmia, mut-ta ne vaativat pienen investoinnin. Näissä ohjelmissa hyvää on se, että lähtötiedot saadaan suoraan kirjanpito-ohjelmasta jolloin säästetään aikaa ja tarkasteluperspektiiviä pystytään kätevämmiin vaihtamaan. Tällöin kirjanpitäjälle jäisi ainoastaan vastuu poimia sieltä tär-keimmät ja auttaa yrittäjää ymmärtämään kyseiset luvut. Nyt valmistunut opinnäytetyön ra-portointimalli voi kuitenkin olla yrittäjälle helpompi ymmärtää ja hyödyntää, koska jokaista kolmea yrityksen tukipilaria, kannattavuutta, maksuvalmiutta sekä vakavaraisuutta kuvaa yk-si tunnusluku ja alapuolelle on nostettu sen kehitystä selittäviä kaavioita.

9.3 Lähteiden arviointi

Työhön oli haastavaa saada lähdeaineistoa. Osa suunnitelluista kirjalähteistä ei vastannut odotuksia ja ne jouduttiin jättämään pois. Yksi näistä oli Suomisen kirjoittama Laatus Raportointiin Excelillä. Kirjassa käsiteltiin vain pivo-työkalujen hyödyntämistä. Kuitenkaan ei nähty syytä siihen, miksi tämä raportointimalli olisi kannattanut toteuttaa pivo-työkaluilla.

Vartenotettavia teoksia kyllä oli, mutta aihealueet ovat suosittuja, joten niillä oli pitkä varauslista. Eniten jäi harmittamaan, että Rekola-Nieminen, L. 2004, Tilinpäätöksen rakentaminen ja tulkinta teos jäi lähteistä pois. Internetistä löytyi hyviä artikkeleita, mutta niistä on hyvä tutkia ensin kirjoittajan pätevyys. Tässä työssä olisi voitu paremmin hyödyntää lähteitä jolloin olisi voinut saada laajemman näkemyksen aihealueesta.

LÄHTEET

Borgström, J, Pentagon Oy. Opas kohti parempaa ja helpompaa raportointia,

Järvenpää, M. Länsiluoto, A. Partanen, V & Pellinen, J. 2013. Talousohjaus ja kustannuslaskenta. Helsinki: Sanoma Pro Oy

Kirjanpitolaki 30.12.2015/1620

Manninen, M. 2012. Kuinka mitaat yrityksesi vakavaraisuutta?. Luettu 6.11.2016 (<http://blogi.auriayrityslaskenta.fi/bid/128224/Kuinka-mittaaat-yrityksesi-vakavaraisuutta>).

Mäenpää, K. 2015. Tulos syntyy teoista, Liiketalous tutuksi Helsinki: Suomen Liikekirjat

Niskavaara, E. 2010. Yritystaloutta esimiehille. Helsinki: WSOYpro Oy

Nylund, M 2016. Tilinpäätöksen tulkinta - mitä luvut kertovat yrittäjälle?, viitattu 3.10.2016 (<http://www.priimalaskenta.fi/laskenta-blog/tilinpaatoksen-tulkinta>)

Osakeyhtiölaki 28.12.2007/1415

Rekola-Nieminen, L. 2016 Kirjanpitolaki Käytännössä Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy

Suomen Talousverkko 2014. Mikä on tase ja mitä se kertoo?. Viitattu 3.10.2014 <http://www.talousverkko.fi/mika-on-tase-ja-mita-se-kertoo/>

Taloussanomien 2004. Rahoituslaskelma kirkastaa tuloksen Viitattu 13.10.2016 (<http://www.iltasanomat.fi/taloussanomien/art-2000001403843.html>)

Tilastokeskus. Yritysrekisteri 2015, viitattu 30.8.2017 (https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/sy_yritystilastot_2015.pdf)

Tilastokeskus, PK-Yritys, viitattu 30.8.2017
(http://www.stat.fi/meta/kas/pk_yritys.html)

Tomperi, S. 2011. Kirjanpidon ja tilinpäätöksen perusteet. Helsinki: Edita Prima Oy

Veronmaksajat 2016. Osinkojen verotus pörssiyhtiöstä ja listaamattomasta yhtiöstä, viitattu 29.8.2017
(<https://www.veronmaksajat.fi/Sijoittaminen/Osinkojen-verotus/>)

Vilkkä, H & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi

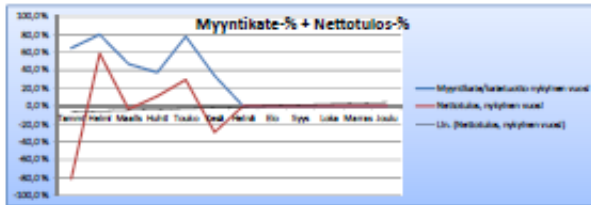
Yritys-suomi 2016. Tuloslaskelman, taseen ja kassavirran välinen yhteys, Viitattu 6.11.2016
(<http://www.talousapu.fi/tuloslaskelman-taseen-kassavirran-yhteys>)

Yritys-Suomi 2017. Talouden terveyttäminen ja lisärahoituksen hankinta, viitattu 24.6.2017
(<http://www.talousapu.fi/yrityksen-rahalahteet>)

Lähtötiedot nykyinen vuosi					
	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko
Tuloslaskelma					
Liikevaihto					
-Materiaalit ja palvelut					
-Henkilöstökulut					
-Poistot ja arvonalentumiset					
-Liiketoiminnan muut kulut					
LIIKEVOITTO	- €	- €	- €	- €	- €
Rahoitustuotot ja -kulut					
Voitti ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	- €	- €	- €	- €	- €
Tilinpäätössiirrot					
-Tuloverot					
TILIKAUDEN VOITTO	- €	- €	- €	- €	- €
Tase					
VASTAAVAA	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko
Pysyvät vastaavat					
Aineettomat hyödykkeet					
Aineelliset hyödykkeet					
Sijoitukset					
Pysyvät vastaavat yhteensä	- €	- €	- €	- €	- €
Vaihtuvat vastaavat					
Vaihto-omaisuus					
Pitkäaikaiset saamiset					
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset					
Muut lyhytaikaiset saamiset					
Rahoitusarvopaperit					
Rahat ja pankkisaamiset					
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	- €	- €	- €	- €	- €
VASTAAVAA YHTEENSÄ	- €	- €	- €	- €	- €
VASTATTAVAA	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko
Oma pääoma					
Osakepääoma					
SVOP					
Rahastot					
Edellisten tilikausien voitto/tappio	- €				
Tilikauden voitto/tappio	- €	- €	- €	- €	- €
Oma pääoma yhteensä	- €	- €	- €	- €	- €
Tilinpäätössiirtojen kertymä					
Vieras näänoma					

KANNATTAVUUS

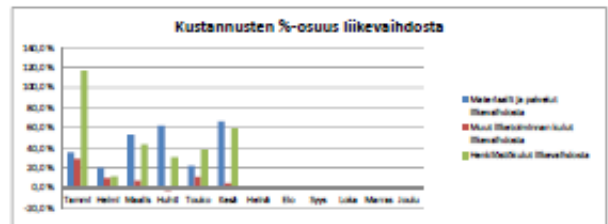
- onko tulos (00000?)
 -000000 tulo menojen kattavaa?



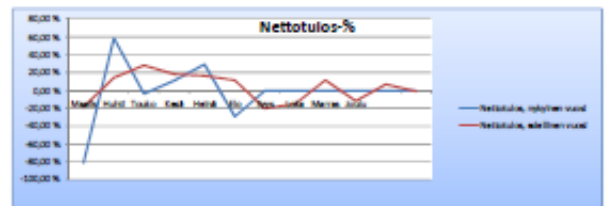
$$\text{Myyntikate-N} = \frac{\text{Liikevaihto-Materiaalit ja palvelut}}{\text{Liikevaihto}}$$

$$\text{Nettotulos-N} = \frac{\text{Myyntikate-N} - \text{Muut yhteiskäyttöiset kassat ja palvelut}}{\text{Liikevaihto}}$$

Mahdolliset selittävät tekijät

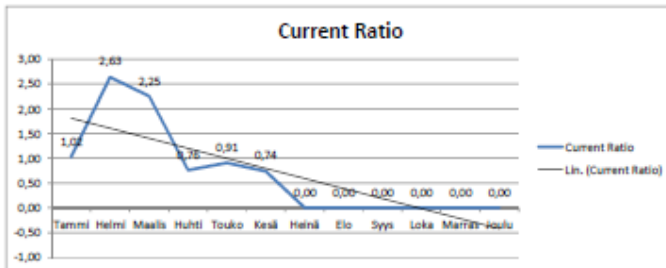


Vertailu edellisvuoteen



Maksuvalmius

- Riittävät rahat laskujen ja muiden maksujen maksamiseen?



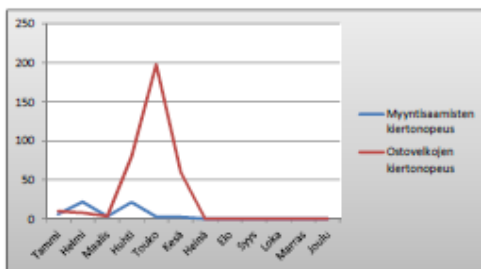
Current Ratio= Yrityksen mahdollisuus selviytyä lyhytaikaisista vel

Rahoitusomaisuus + vaihto-omaisuus
Lyhyt aikaiset velat

Ohjearvot

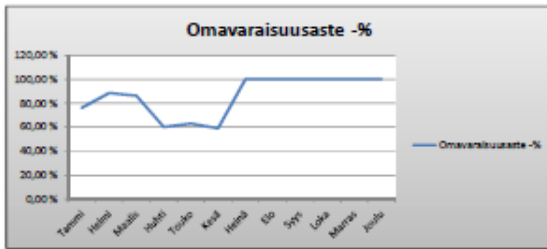
Erinomainen	yli 2,5
Hyvä	2 - 2,5
Tyydyttävä	1,5 - 2
Väljävä	1 - 1,5
Heikko	allo 1

Mahdolliset selittävät tekijät



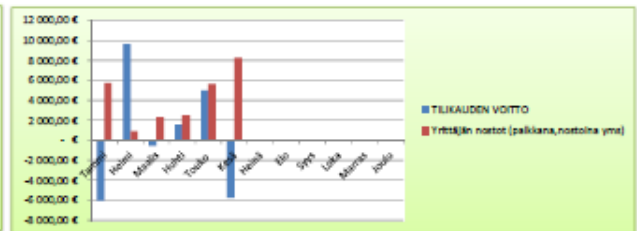
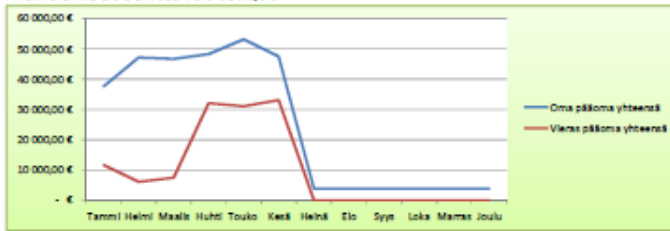
Vakavaraisuus

Onko pääomarakenteen terve, ei liikaa velkkaa?



Omavaraisuusaste-% = oma pääoma / Koko pääoma

Mahdolliset selittävät tekijät



Oman pääoman muutos

0 9 629,68 € - 536,13 € 1 577,91 € 4 981,90 € - 5 772,22 € - 43 665,92 € - € - € - € - € - €

	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti
RAHAVARAT KAUDEN ALUSSA	- €			
Toiminnan kassaanmaksut				
Käteismyynti	- €	- €		
Maksut Myyntisaamisista	- €	- €		
Ennakkomaksut myynnistä				
Muut tulot				
Kassaanmaksut yht.	- €	- €		
KÄYTETTÄVISSÄ	- €	- €		
Toiminnan kassastamaksut				
Käteisostot	- €	- €		
Ostovelkojen maksut	- €	- €		
Nettopalkkojen maksu				
Ennakkomaksut ostoista				
Arvonlisäveronmaksu + ta-maksut				
Vuokrien maksu				
Eläkemaksut				
Tuloverojen maksu	- €			
Muiden kulujen maksut				
Muiden velkojen muutos				
Siirtosaamisten muutos				
Siirtovelkojen muutos				
Kassastamaksut yht.	- €			
KÄYTETTÄVISSÄ	0			
Investointien kassastamaksut				
Nettoinvestoinnit netto	- €			
Rahoituksen kassaan- ja kassastamaksut				
Korot (-)				
Lainakulut (-)				
Lainojen nostot (+)				
Lainojen lyhennykset (-)				
Omistajien lisäsijoitukset (+)				
Osingonjako (-)				
Rahoituksen nettovaikutus	0			
KAUDEN MUUTOS	- €			
RAHAVARAT KAUDEN LOPUSSA	- €			

Osakeyhtiölle		
Voitto ennen veroja	- €	
+ pakollisten varausten teot		
+ verojen viivästysseuraukset		
+ sakot		
+ 50% edustuskuluista		
- pakollisten varausten purut		
- vahvistetut tappiot		
VEROTETTAVA TULO	- €	
Vero-%	20 %	
Vero	0	
- maksetut ennakot		
PALAUTUS/MAKSU	0	

KUVAKAAPPAUS VÄLILEHDESTÄ, JOSSA VOI VERRATA OSINGON JA PALKAN VEROVAIKUTUSTA, LIITE 7

Osingon ja palkan verotus

Nyt oletuksena, että lasketaan yhdelle YEL-alaiselle osakkaalle palkka + osinko.
Taulukon avulla voidaan tarkastella paljonko veroja joudutaan maksamaan eri vaihtoehdoilla
A) Taulukko, jos nostetaan vain osinkoa
B) Taulukko, jos nostetaan myös palkkaa
Punaiset numerot ohjeistaa mitkä kohdat täytetään

Yrityksen tiedot	
Osakeyhtiön verotettava tulo	70 000 ^{1.}
yälyttömät verot 20 %	14 000
Tilikauden voitto	56 000
osakkeiden matemaattinen arvo	50 000 ^{2.}

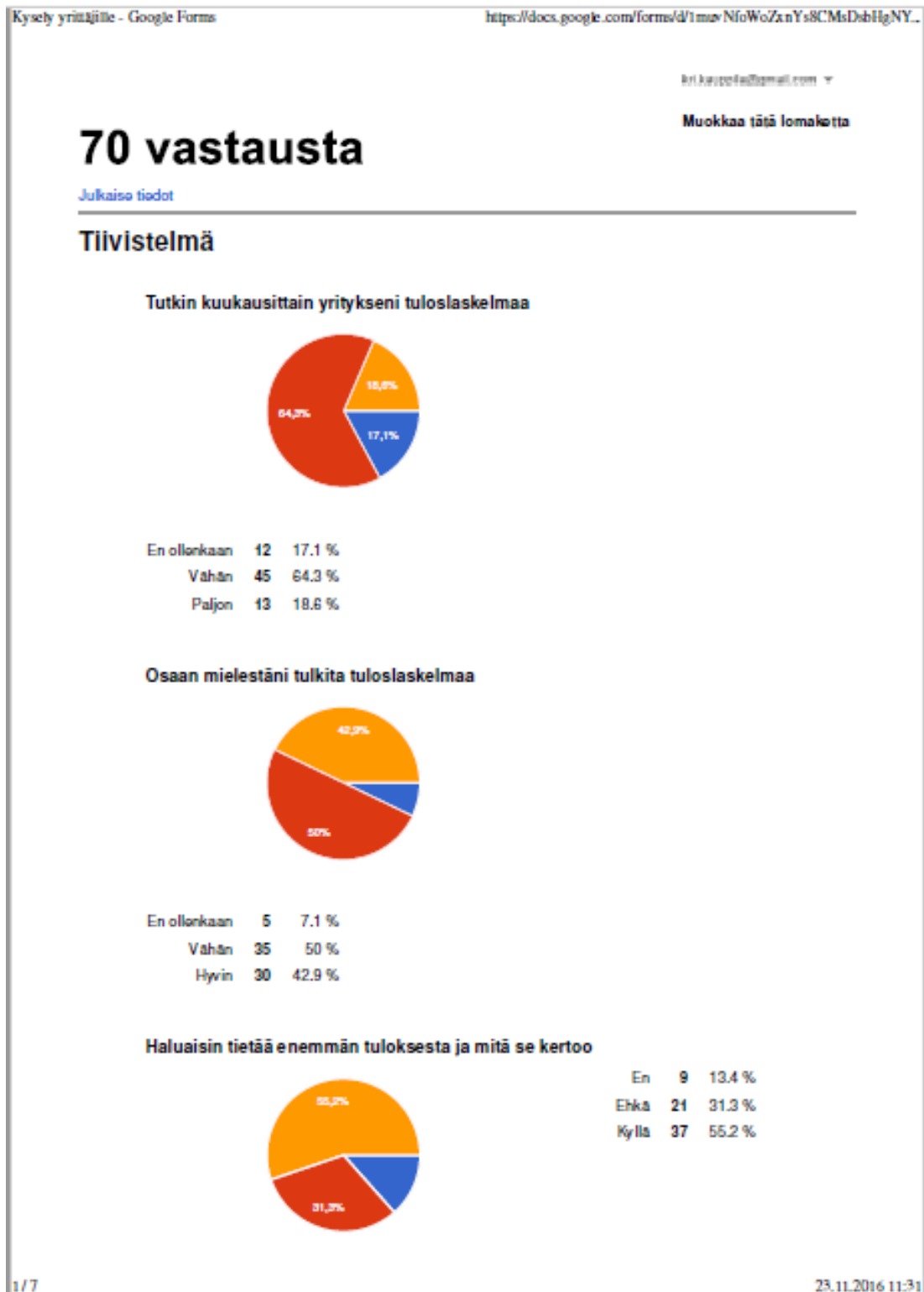
Osakkaan tiedot veroprosenttilaskuria varten	
- YEL-osakkaan kotikunta	Oulu ^{3.}
- kirkko	ev.lut. srk ^{4.}
- syntymävuosi	1970 ^{5.}

6.			
a) Omistajayrittäjä nostaa osinkona		56 000 euroa	
matemaattisesta arvosta	8 %	50 000 eurosta	4 000
veronalaista pääomatuloa	25 %	4 000 eurosta	1 000
verovapaata	75 %	4 000 eurosta	3 000
Ylittävä osa		52 000 euroa	
veronalaista ansiotuloa	75 %	52 000 eurosta	39 000
verovapaata	25 %	52 000 eurosta	13 000

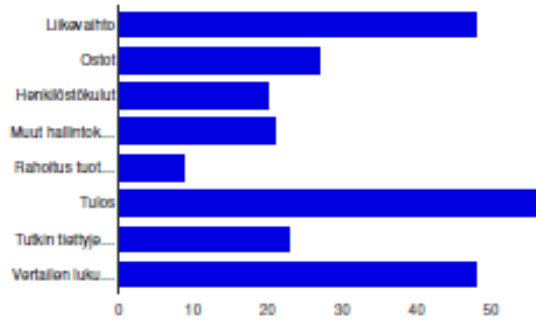
Omistajayrittäjän saamista osingosta on siis	
veronalaista pääomatuloa	1 000
veronalaista ansiotuloa	39 000
verovapaata	16 000
Osinko yhteensä	56 000

Saaduista osingoista maksettavat verot			
	vero-%		vero
Pääomaverot	30 %	1 000	300
^{9.} Ansiotulovero	26,4 % verolaskurista	39 000	10 292
Tulovero yhteensä		10 592	<--- osakkaan vero
Osakeyhtiön maksama tulovero	20 %	70 000	14 000
Osakkaan ja osakeyhtiön maksamat tuloverot yhteensä			24 592

7.			
b) Omistajayrittäjä nostaa osinkona		4 000 euroa	
matemaattisesta arvosta	8 %	50 000 eurosta	4 000
veronalaista pääomatuloa	25 %	4 000 eurosta	1 000
verovapaata	75 %	4 000 eurosta	3 000
YEL-osakkaalle maksetaan palkkana		52 000 ^{8.}	
Sosiaaliturvamaksu	1,08 %		562
Saaduista tuloista maksettavat verot			
	vero-%		vero
Pääomaverot	30 %	1 000	300
^{10.} Ansiotulovero palkasta	31,2 % verolaskurista	52 000	16 200
Tulovero yhteensä			16 500
Sosiaaliturvamaksu			562
Osakeyhtiön maksama tulovero	20 %		3 488
Osakkaan ja osakeyhtiön maksamat tuloverot yhteensä + stm-maksu			20 549



Tuloslaskelmassa minua kiinnostaa



Liiketoiminta	48	68,6 %
Ostot	27	38,6 %
Henkilöstökulut	20	28,6 %
Muut hallintokulut	21	30 %
Rahoitus tuotot ja kulut	9	12,9 %
Tulos	57	81,4 %
Tutkin tiettyjen kulujen suhdetta kokonais kuluihin	23	32,9 %
Vertailon lukuja koko vuoteen ja/tai edellis vuoteen	48	68,6 %

Mitä haluaisit tietää tuloslaskelmasta?

Jos jotain hälyttävää on havaittavissa

En oikein tiedä mikä se edes on. Minä pidän itse viikottaista kirjaa tilieni saldosta. Se kertoo minulle paljon talouteni tilanteesta. Excel taulukkoni piirtää myös hyvän näköisen käppyrän.

Se on yksinkertainen homma mutta siitä on paljon hyötyä ja iloa.

Pääkirja on tärkeässä roolissa, sillä se tarkentaa tuloslaskelman lukuja.

Miten menee nyt ja verrattuna aikaisempaan vuoteen

Haluaisin pureutua tarkemmin eri kustannuseriin, laskutasolle asti

No jotain sellaista, mitä voin hyödyntää liiketoiminnassa. Onko kasvu kannattavaa? Onko jotain mihin kannattaa kiinnittää huomiota (kulut kasvaneet merkittävästi edellisestä kuukaudesta tms)

Eryteisesti siellä ilmenevät parannettavat asiat ja huomiot mihin pitäisi kiinnittää huomiota tai parantaa

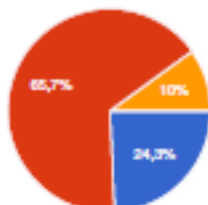
Miten yrityksölläni menee.

Oleelliset indikaattorit

Että tuloslaskelma olisi mahdollisimman kompakti, yksinkertainen ja selkeä yhden ihmisen ammatinharjoittajan kannalta. Mistä rahat tulevat ja mihin menevät.

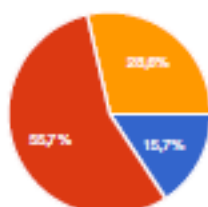
Taseen tulkinta

Tutkin yrityksen tasetta kuukausittain



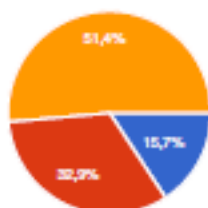
En ollenkaan	17	24.3 %
Vähän	46	65.7 %
Paljon	7	10 %

Osaan mielestäni tulkita tasetta



En ollenkaan	11	15.7 %
Vähän	39	55.7 %
Paljon	20	28.6 %

Haluaisin tietää enemmän taseesta ja mitä se kertoo yrityksen tilasta



En	11	15.7 %
Ehkä	23	32.9 %
Kyllä	36	51.4 %

Taseesta katson yleensä

Koneiden ja kaluston arvon	9	14.5 %
Oman pääoman	31	50 %
Myyntisaamiset	31	50 %
Muut saamiset	11	17.7 %
Lainat	16	25.8 %
Ostovelat	17	27.4 %
Muut velat	12	19.4 %
Mahdollisen selvitystiin	9	14.5 %
Rahavarat (pankki,kassa)	31	50 %
Taseen loppusumma	39	62.9 %
Vertaan tasotta koko vuoteen ja/tai edellis vuoteen	29	46.8 %

Mitä haluaisit tietää taseesta?

En välttämättä ole perehtynyt nähin ollenkaan.

Oman pääoman ja vieraan pääoman suhde on tärkeä. Edellisten tilikaudien voitto kiinnostaa myös.

Miten menee verrattuna aikaisempaan ja edelliseen vuoteen

Tunnuslukuja olisi mukava nähdä suoraan vaikka erillisraportista.

No jälleen kerran jotain sellaista mistä saan liiketoiminnan kannalta olennaista tietoa.

Esimerkiksi onko rahaa jäänyt matkalle ja jos on niin kuinka paljon. Mitkä ovat tyypillisiä mittareita millä tasotta kannattaa katsoa

Mitä se ylipäättään tarkoittaa.

Haluaisin ymmärtää taseen perinpohjin

En ymmärrä koko tasotta

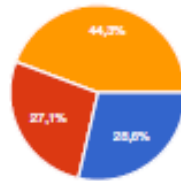
Vert. tuloslaskelma

Riittäisi harvempi raportointiväli nykyisin tiedoin

Haluaisin ymmärtää sitä paremmin ja että mitä varten se on olemassa.

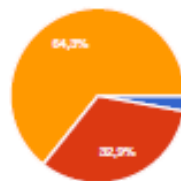
Muuta

Olen toiminut yrittäjänä



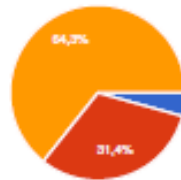
0-2 vuotta	20	28.6 %
3-5 vuotta	19	27.1 %
yli 5 vuotta	31	44.3 %

Minulla on selkeä käsitys yritykseni tilasta



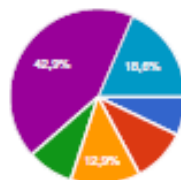
Ei ole	2	2.9 %
Jonkinlainen käsitys	23	32.9 %
Kyllä on	45	64.3 %

Tiedän mihin suuntaan toiminta on menossa



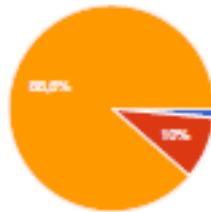
En	3	4.3 %
Ehkä	22	31.4 %
Kyllä	45	64.3 %

Mielestäni menestyvän yrityksen tärkein mittari on



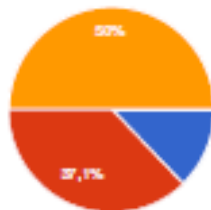
Likvaihto	5	7.1 %
Pankkitilin saldo	7	10 %
Oma varaisuus	9	12.9 %
Oma pääoma	6	8.6 %
Tulos	30	42.9 %
Muu	13	18.6 %

Olen tietoinen siitä, että pystyn omalla toiminnallani vaikuttamaan yrityksen tilaan



En pysty	1	1.4 %
Ehkä voisin, mutta en tiedä miten	7	10 %
Kyllä pystyn	62	88.6 %

Haluaisin, että tiloimistolla olisi tarjota raportointimalli, joka kuvaaisi/selittäisi yritykseeni tilaa kuukausittain



En	9	12.9 %
Ehkä	26	37.1 %
Kyllä	35	50 %